

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indult Bétsből, Pinteken Mártzius 10-dik napján, 1815-dik esztendőben.

Kiváltképen való nagy ujság.

Az e' folyó hónap 1-ső napján kö't Livornói ujságok azt tartják, hogy Napoleon volt Frantzia Ex Császár a' múlt Febr. 26-dik napján követett éjjel az Inconstante nevezetű Briggen, és négy kisebb rangú hajókon az Elbai szigetből elszökött. Azok az Angliai és Frantzia Országi hajók, a' mellyek azon sziget körül vigyáztak, leg ottan utánna eveztek, de hogy őtet utól érték volna, még arról semmi bizonyos tudósítást nem vettünk.

Olasz Ország.

A' Florentziai újság levelek szerint, a' Jésus nevét viselő szent Társaság tagjainak száma szembe ötlhető módon nevededik — Roma városában már is 180-ra, Terniben 8, Tivoliban 12 személyre megyen az ő számok — Sizilia Országban 200ra. A' múlt 18-dik századnak 50-dik esztendejében ennek a' szerzetes rendnek Olasz, Portugalliai, Frantzia, Spanyol, és Német Országokban 27 Provinciai, 24 Profeszházi, 669 Kollegiumai, 62 Noviciatús Oskolái, 176 Seminariumai, 336 Praesidentiai, és 223 Missionariusi; mind öszve 1528 gyűllései voltak, a'

mellyekben 22,589 tagok voltak, a' kik közt 11,298 papok találtattak. Az Orosz birodalomban ennek a' papi rendnek 1813 esztendőtől fogva 1814-ik esztendeig öt Kollegiumai, egy Noviciatusa, 3 Residentiája, 6 kisebb lakhelye, 5 Missiója voltak, a' mellyben 175 papok, 85 Scholasticusok, 82 Coadjutorok, következésképen mind öszve 342 Szerzetesek találtattak. Ennek az Orosz birodalomban volt papi rendnek Generális Praepositusa 1805 esztendőtől fogva P. Brorowky Thadé volt, és 4 segedjei 's egy titoknokja voltak. Ez a' Provincialis Praepositus a' jövő tavaszonó Rmába váratik.

A' Jésus Rendén lévő papok azok a' papok voltak a' R. A. Sz. Egyházban, a' kik a' Tridentinumi zsinatban Regularis Clericusoknak nevezettek. Ezeknek a' felállítójak egy Spanyol országi Nemes ember Loyola Ignátz volt, a' ki 1534-dik esztendőben a' hadi szolgálatot a' papi renddel váltotta fel. Ezt a' rendet III. Pál Pápa 1540-dik esztendőben meg erősítette, mellynek a' következett Papák sok nevezetes privilegiumokat engedtek. Ezen rendbéli papok a' szerzetes rendeknek három fogadástételeken, ugymint a' szegénységre, az engedelmességre, és a' szűkségen kívül a' negyedekre is t. i. a' K. A. Sz. Egyházon kívül lévőknek] megterített-

sekre is kötelezték magokat; és kiváltképen az ifjuság nevelésében foglalatoskodtak. A' más Katolikus szerzetbeli papokkal, 's nevezetesen a' Dominicánusokkal a' Chinai lakosoknak meg térítettésekre nézve, sok bajaik és vetelkedések volt. Anglia Országából úgy szinte Portugalliából is 1759 esztendőben kénytelenek voltak kiköltözni, hasonlóképen Frantzia Országából is.

A' Párisi utolsó békesseg' után ez a' papi rend is vissza fog előbbi jufsaiba állítatni, és a' maga rendjének szaporítására annyi ifjakat a' maga kebelébe felvenni, a' mennyi nékik tetszik, avagy a' mennyinek el tartására tehetsége leszen.

Rómában a' múlt Jan. 23-dik és 30-dik napjain két szép ifju hajadon bústúván el e' világtól, az apátság rendibe állottak hé. Az egyik a' volt Spanyol Király 4-dik Károly udvari mesterének leánya volt, a' ki Jan. 29-dik napján a' Sz. Pá. pának 7-dik Piusnak lábsókölására bostáttatott vala.

A' Nápolyi Kir. Armáda, a' jelenvaló időben 40000 főből álló gyalogságra, 18000 főből álló lovasságra, 6300 ártilleristákra, 6000 Kir. test őrzőkre; 4200 tengeri katonákra; 5000 Korsikai ifjakból álló légióra; és 10000 főből álló külföldiekre, végy önkényen való katonákra megyen, következképen mind öszve 89500 emberre — Nápolyban azt hirtelték, hogy Napoleon Ex-Császárnak egyik testvér hűga Mária Paulina Olasz herczeg Borghese hitves társa, az Elbai szigetből, a' maga testvérenek, Annunciade Karolina Nápolyi Királynének látogatására, Nápolyba fogna menni.

A' Journál des debats nevezetű Párisi újság leveleknek 23-dik Februáriusi darabjában azt olvassuk, hogy a' most

uralkodó Nápolyi Király I. Joakim Napoleon kénytelen volt az uralkodása alatt lévő népnek kadvéért minden hadi szolgálatjában volt Frantziákat elbotsátani; hogy Nápoly az Elbai szigettel gyakorta levelez, és hogy Mária Paulina, Borghese Hertzegnek felesége gyakorta utazik Nápolyból az Elbai szigetbe. A' Nápolyi újság levelekből azt is olvassuk, hogy a' Nápolyi Királynak felesége Annunciade Karolina még most is nagy hajlandósággal viseltetik a' maga testvér bátyához Napoleon Frantzia Ex-Császárhoz, és hogy e' miatt Joakim Napoleon Nápolyi Király, miuekutánna a' Szövetség Fejedelmekkel barátságot szerzett volna, öle meg akart válni.

Frantzia Ország.

A' közelebbi mult postanapon félbe szakadt Frantzia tudósításoknak további folytatása és végezete. VI. A' Nancy Universitáshoz a' Lotharingiai hertzegegekben ragasztattak a' Maasi, a' Moseli, a' Meurti és Fogesei osztályok. VII. A' Strasburgi v. Argentoratumi Universitáshoz az A. és Felső Rhenusi oszt. VIII. a' Besanconi Universitáshoz a' F. Sasnei, Doubei, és Jurai oszt. — A' Grenoblei Universitáshoz az Isurai, Montblanchi, F. Alpesi, Dromesi, és Rhonei oszt. X. Az Aixi Universitáshoz az A. Alpesi; Rounesi, Fanclusei és Corsei oszt. XI. A' Montpellieri Universitáshoz a' Loirei, Ardechi, Gardi; Heraulti; Napkeleti Pyrrhaeneusi, és Audesi oszt. XII. a' Toulousei Universitáshoz az Arrighei, F. Garonnei, Tornei, Lothi, Aveiroi, és F. Pyrrhaeneusi oszt. XIII. a' Poitiersi Universitáshoz: az A. Carentei, Viennesi, Deux Severesi, és Vendei oszt. — XIX. a' Bourghesi Universit. az Indrei

Cheri, Nievrei, és Ailleri oszt — XV. A' Claromontiumi Univ. a' Domei, Cantali, Corresei, Creusei, F. Viennesi, és F. Ligerisi oszt — XVI. a' Dijoni Universitáshoz a' Cote d'ori, a' F. Marnei, Saonei, Loirei és Aini osztályok.

A' Gazette de France nevezetű Frantzia ujság levelek azt hirdetik, hogy az ugynevezett Academie Francaise, mellyet 1666 dik esztendőben Colbert hires Frantzia Státusminister állított vala fel, de Napoleon Frantzia Ex-Császár alatt Frantzia Institutumra változtatott, ismét helyre állítatik, és előbbi nevét is vissza nyeri. A' literaturának minden baráti, a' mint a' Gazette de France ujság levelek bizonyították, nagy örömmel vették ezt a' változást, nagy reménységben lévén az iránt, hogy ez által a' Frantzia literatura ismét azon fényességre és ditsősségre fog emelkedni, mellyel számos esztendőkig birt vala Európában.

Az a' militáris iskola, melly a' Király parantsolatjából helyre fog állítani, és Párisba által vitettni, a' Fels. Király rendelései szerint a' Német nyelvet is tartozik meg tanulni; ennek tanítójává a' Királyi könyv tárnak egyik gondviselője Hasse ur tétetett, 's melléje két segéd Professorok rendeltettek.

A' minap meg halálozott hires Frantzia Generális Nansouty helyett, a' Kir. Testőrző Muskatiros Kompanionak Kapitány-Lajtnantjává Lauriston Generál-Lajtnantot nevezteté ki a' Király. A' még most is élő hires Orvosnak Guilotinnak, a' ki a' Frantzia Revolutzió idejében a' Conventnek egy nevezetes tagja volt, és a' ki-ről azt mondták, hogy ő találta volna fel azt a' fejvívő eszközt, mellyel sok derek és ártatlan embereknek el üttetett a' fejek.

a' Királytól engedelmet nyert arra, hogy eddig volt nevét megváltoztassa, és jövendőben St. Marienek neveztesse. Mélto meg jegyzeni, hogy ez az Orvos azon öldöklő szerszámot nem maga találta fel, hanem már régen szokásban volt más idegen nemzeteknél, és ő csak azért nevezetett Guilotinnak, mivel annak bevételeit javasolta, és némünémüképen meg is jobbitotta — Baron Perty' hires kézi orvos illyen nevezetes történetet terjesztett a' Frantzia Institutum eleibe. Egy Edinburgi átsmester egyik úját úgy el vágta, hogy egészen el szakadt a' kezétől. Ez az ember Balfour orvos Doctorhoz vezetett, az elvágott úját, melly már hideg, hálavány, és egy darab szappanhoz hasonló volt, meleg borba meg elegyítette és az áts kezének arra a' helyére kötötte a' mellyről az uja levolt vágatva, 's meg parantsolta a' patientsnek, hogy ha a' rothadás az ujába nem esik, mellynek a' leszen a' jele; hogy semmi bűdösség nem fogja magát mutatni, a' kötéshez ne nyúljon; mellynek az a' következése lön, hogy az el vágott része a' kezének oda ragadt a' honnan elmettetett. A' nevezett Anglus Doctornak több próbái is voltak hasonlók, nevezetesen fiai közül egyik, kinek az uja elvágatván egyszeriben vissza ragasztotta azt a' kezéhez.

Északi Amériikai szaba d Respublika.

Ennek a' hires köz Társaságnak négy nevezetes tartományai, ugymint New Hampshire, Massachusetts, Rhode-Island, és Connecticut, mellyeknek lakosi leg inkább régi Anglus törzfőkös familiáktól származtak vala, 's közönségesen Uj Angliának neveztek, minden más Amériikai Státusok felett leg nagyobb hajlandósággal viseltetnek N. Britanniához, és leg inkább kereskednek

az Anglus kereskedőkkel; ugyan ezen okból mindenkor leg nagyobb idegenséget mutattak a' Nagy Britanniával való hadakozástól. Kiváltképen akkor viseltettek a' több Státusokhoz nagyobb idegenséggel, a' midőn fülökbe ment volna, hogy az Anglus hadi seregek, a' szövetség fő városát Washington megvették, el pusztították, s annak leveles társait meg gyujtották, és több oly dolgokat miveltek, a' mellyek semmi pallérozott nemzethez nem illenek. Mellyre nézve Harfordba a' Connecticuti tartománynak fő városába össze gyűllöttek a' végre, hogy azon négy Státusoknak köz hasznáról tanácskozzanak.

Mivel az illy szakadás, melly által a' Státusnak köz ereje benuává tétetik, és a' mellyből könnyen haza fiak közt való háborúság támadhatna, és ebből nagy haszna lehetne N. Britanniának: azt javasolták az Anglia Országai Zsurnálok a' Hartfordi fattyu Congressusnak, hogy a' magok feltételeknek eszközzésében restek ne legyenek.

Ez a' Hartfordi gyűllés ugyan a' múlt esztendő December hónapjában már elkezdődött, de annak lépése csak arra határozódott meg, hogy senki a' Státusnak egymástól való meg válasáról ne szolljon, senki egymást szóval ne fenyegetse, és egyedül a' Congressusra bizza a' trélhoz ilendő intézeteknek választását. Azt ugyan végbe vitték az új Angliának ezen Congressusban volt képviselői; és semmi oly törvénytelen végzést nem tettek, melly a' Republikának igen ártalmas lett volna; mindazáltal oly pontokat állítottak meg, a' mellyekre a' jövő Junius hónapig a' tartományok válaszolljanak, azokat fontollják meg, és fogadják el.

Ez a' végzés következő a' pontokból.
Minden törvénytévő gyűlléseknek,

mellyek ezen Congressusban képviselői vannak javasoltatik, hogy oly rendfészekhez nyulljanak, mellyek polgártársaiknak hasznokra szolgáljanak, a' Congressusnak minden lépésit védelmezzek, azokat t. i. mellyek arra tzeleznának, hogy a' katonaságot, és polgárságot conscriptionra kényszeritenek távosztassák el. 2). A' Szövetséges Státusoknak kormányja mindenekről tudósítasson, a' mellyeknél fogva azok vagy magánosan, vagy más Státusokkal egyetemben hazájoknak védelmezését, és a' köz adónak kiosztását irányozzák. 3). Azokban az új Angliai tartományokban, a' mellyek az ellenségnek leg inkább ki vannak tétetve; elegendő védelmező seregek állitassanak fel. 4). A' Constitutióknak meg jobbitására következő plánumok javasoltattak

a) A' közönséges és közbevetés nélküli való adófizetések azok közt a' különböző Státufok közt, a' mellyek egymással szövetségben vannak, a' lakosoknak száma szerint osztattassanak fel —

b) Semmi új Szatus fel ne vétetődjön a' Congressus két kamaraja tagjai két harmad részének megegyezés nélkül.

c) Semmi jussa ne legyen arra a' Congressusnak, hogy valaki hajóját. 60. napnál tovább le árestálhassa.

d) Semmi jussa ne legyen a' Congressusnak, a' két Kamara tagjai két harmad részének megegyezése nélkül a' Szövetséges Státusoknak más idegen nemzetekkel való kereskedését meg tilalmazni.

e) Szabad nem leszen a' Congressusnak a' két kamara tagjai két harmad részének megegyezése nélkül valaki ellen hadat indítani, kivéven azt az esetet, mellyben az ellenségnek bérontása arra alkalmasosságot szolgáltat.

f). Egy felvételtódott polgárt sem lesz szabad a' tanátsuak vagy tagjává, vagy a' Kamaráknak képviselőjévé tenni, vagy ő róá valamelly polgári hivatalt.

g). Ugyan azon személyt kétszer a' szövetséges Státusoknak előülőjévé tenni szabad nem leszen. Hogy ha ezek a' rendelkezések bé nem vétetődnécek, és az új Angliai képviselők elmulatnák ezeket a' rendelkezéseket bé tellyesíteni, más gyűllést fognak a' jövő Jun. 3 dik napján tartani.

Szövetséges Belgium.

A' Frankfúrti közönséges ujság leveleknek 25 dik Februariusi darabja, ezen szövetséges tartományokról következőképen szöll: A' tegnap nap, ugymond, örökké emlékezetes leszen a' mi Kronikáinkban. Európának békessége sok időre meg van állittatva, és bátorságba helyeztetve; Belgiumnak sorsa, és mástól való nem függése meg határozottatott. Ez a' szerentsés tudósítás Brüssel lakosinak harangok zugáta, és ágyúknak durrogása által adatott tudokra, a' mellyről a' Belgiumi uralkodó Fejedelem következőképen írt Febr. 23 dik napján Gróf Thienes de Lombire General Commissarius és Státus Titoknok Eő Excellentiájának. Gróf Uram! Azok az irások, a' mellyeket én tegnap este Bétsből vettem, azt adják tudomra, hogy azok a' fontos dolgok, a' mellyek régtől fogva foglalatokodtatják Congressust, Austriának, az Orof Birodalomnak, Angliának, Frantzia és Pruszai országoknak közönséges megelégedésére és köz meg egyezéssekkel már elvégződtek. Belgiumnak azok a' részei, mellyek ennekelőtte Austriához tartoztak, az én Birodalmam alá tétettek, kivévén a' Limburgi és Luxemburgi hertzsegeknek némelly környékeit. A' mi birtoknak alá adatotta' Maas folyóviznek bizonyosrésze is, a' mellynel fogva ezen folyóvizen szabadon hajóházhatunk és kereskedhetünk. A' volt Lüttichi Püspök-

ség. azoknak az országoknak száma közé tartozik, a' mellyek a' Belgiumi új monarchiát formálni fognak ennekutánna. Azokat a' hasznos következéseket, a' mellyekkel ezek a' rendelkezések a' népeknek szerentséjére hozattak, és az Isteni gondviselés által a' mi Kormányunk alá bizattattak, az én szorgalmatos igazgatásomnak zálogai fognak lenni.

Harlem ből déli Hollandiának nagy és népes városából azt írják Febr. 15-dik napján, hogy a' Bétsi Congressushan már mindennek vége van, hogy annak tárgyai ugyan még kihirdetve nintsenek, de a' mi miunket leg inkább illet, azt már bizonyosan tudjuk, t. i. hogy minden Austr. Belgiumi tartományok, kivévén a' Lüttichi Püspökséget, és néhány szomszed tartományokat, a' Hollandiai uralkodó hatalma alá fognak tétetni. A' Luxemburgi tartomány is az elsőbbhöz fog ragasztódni, néhány kerületéken kívül, mellyek külön hertzsegséget fognak formálni. A' Bétsi Congressusnak végzése szerint a' fellyebb említett tartományok, mellyek 1795-dik esztendőben hozzánk tartoztak, a' Belgiumi monarchiával össze fognak kaptolatni. Ezek a' tartományok a' Luxemburgi sokat fogl egyetemben 5,300,000 lakosokat foglalnak magokban.

Magyar Ország.

Az e' folyó holnapnak 7-dikén költ Posonyi ujságok szerint, a' Fels. Saxoniai Király, Királyné, Augusta Királyi hertzeg asszony, és Antal Saxoniai Kir. hertzeggel, 's ennek kedves feleségével együtt e' folyó holnap 4-dik napján szerentsésen hozzánk érkeztek. Kevés idővel annakelőtte készült el a' Posonyi repülő hid, ugy, hogy elsők voltak ezek a' Fels. Fejedelmek, a' kik azon által mentenek. Az Esztergomi Érseki palota előtt azon grauteros batalionból, melly itten fekszik, egy kompanya állittatott ki az Eő Királyi Felségek őrizetekre; a' palotának

aló gráditsánál a' Posonyban lévő Generálifok, tiszti karok, és számos uri rendek azon Posony Vármegyének mostani Admistrátora Galanthai Gróf Pálffy Leopold Eő Nagysága néhány főbb rendű urakkal, és azon városi előjárókkal egyetemben mindjárt tiszteletére mentek Eő Kir. Felségének; az utzákra gyült számos Publikum sok szivből származott Vivát-kiáltásokkal fogadták Eő Kir. Felsegeket — A' következett napon, ugymint Martzius 5-dik napján 11 órákor dél előtt a' Fels. Baváriai Király is szerentsésen oda érkezén, Eő Saxoniai Kir. Felsegek et meg látogatta; ezt a' Felseges Fejedelmet is hasonló tisztelettel fogadták Tek. Posony Vármegyének, és azon városnak nevezetesebb tagjai; kevés órákkal annakutánna Eő Kir. Hertzegsége Albert Saxoniai Királyi és Tessini Hertzeg is szerentsésen oda érkezett, a' kit látván ezen városnak lakói, meg emlékeztek az időnek arra a' ditó pontjára, mellyben Eő Kir. Hertzegsége néhai b. e. *Mária Kristina* Eő Hertzeg asszonygyal egyetemben néhány esztendő-kig ottlaktak a' Posonyi Publikumnak különös megelegetésére. Mind Eő Kir. Hertzegsége, mind a' Fels. Bavariai Király *Maximilian* József, mind más oda gyülekezett Hertzegek együtt ebédelték azon napon.

Köz fájdalommal említhettyük, hogy nagy méltóságú Gróf Szapári János Evangelista, Muraj Szombatnak és Szécsi-Szigetnek örökös Ura, a' Sz. István Ap. Király Rendjének nagy kereszties tagja, Eő Császári, és A. Királyi Felségének belső titkos Tanácsosa, és kedves Magyar Hazánk szeretett Nádor Ispányának József Csz. Kir. Fő Hercegnek Udvari Fő Mestere

13 napig tartott betegsége után, e' folyó Martius 2-dik napján, dél utáo 3 órákor, betses életének 58 dik esztendejében, mind Eő Kir. Fő Hercegségének, mind az egész Grófi Familiának, mind kedves barátinak, sőt mind azoknak melly szomorúságokra, a' kiknek ezt a' meghölgöült Grófot közelebről esmérni szerentséjek volt, meg halálozott — Meg hidegült teste a' Gróf Szapary Familiához tartozó Ercsi Uradalomba vitetett, 's azon városba temettetett el, az exequiak ezen folyó holnap 10-dik napján, dél előtt 10 órákor tartattak az Ercsi fő templomban.

B é t s.

E' folyó Bőjt más Havának 6-dik napját követett éjjel, reggeli két órákor, hertzeg *Artemberg* *Filip* Brüsseli születésű 20 esztendőj ifju ur, életének leg szebb virágjában meg holt. Halaklát okozta az a' szerentselenség, hogy Februarius 26-dik napján, dél tájban, a' Karintbiai kapu mellett lévő Cs. Kir. Játék szin szomszédságában paripájával együtt az utzában a' földre le esett, 's azon szerentsélen esésben, fejének hátulsó részét úgy megsértette, hogy noha a' leg híresebb Bécsi kézi Orvosok mindent végbe vittének legyen is az ő életének meg tártására, még is mind azáltal őtet a' haláltól meg nem menthették. Holt teste a' Hertzeg *Schwarzenberg* palotájában tetetett ki halotti paradé ágyra, 's az után a' familia temető kriptába vitetett.

Szakszoniai Generál Laltinant *Lé Cocq* Schulz *Gottlob* *Heinrik* Drézdai Fő Polgár mester, és *Tittman* ugyan odavaló All-Város Birája ide Bécsbe jöttek e' folyó Martzius 6 dik napján.

Márt. 8-ik napján adtak 100 Forint Huszas penzért 292 1/4 forintot Váltó-tzedulában. Egy Cs. aranyért 13 forintot 40 kr.